Ч. 53 (12.419). Львів, неділя 9. березня 1930. Oплата почтова заплачена ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 27·50 „, Річно 55·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Амнестія за пресові провини.

Український Соймовий Клюб на засіданні сойму дня 6. березня ц. р. вніс проект закону, виготовлений і умотивований пос. д-ром Ст. Бараном, в справі амнестії за всі провини, що підлягали під карні санкції розпорядку президента з 10. травня 1927 р. про пресове право (В. З. ч. 45, поз. 398) і розпорядку президента з 10. травня 1927 р., що змінили деякі постанови карних законів про розповсюднювання неправдивих відомостей і про зневаги (В. З. ч. 45, поз. 399).

Як відомо, оба згадані розпорядки, видані зі силою закону, викликали свого часу загальний протест всієї незалежної опінії в Польщі як т. зв. каганцеві розпорядки і ще попередній сойм їх ухилив ухвалою з 19. вересня 1927 р. Мимо цього оба розпорядки в практиці істнували дальше. На їх основі переводжено безчисленні конфіскати нелюбих урядові часописів, а навіть історичних повістей (відома конфіската тернопільським старостом історичної повісти Андрія Чайковського „До слави“) і на основі постанов пресового розпорядку потягнено до карно-судової відповідальности і засуджувано на кару вязниці або грошеві кари авторів і редакторів. Не менше дошкулював і другий розпорядок про розповсюджування неправдивих відомостей і про зневаги урядових осіб і нині є тисячі карно-судових справ, що покінчилися правосильними вироками, досі в цілости або в части невиконаними, або залягають ще в суді.

Бувший міністр справедливости Цар, під якого безпосереднім доглядом оставало видавництво Вістника Законів, не оголосив згаданої вище дерогаційної ухвали сойму і в часі свого урядування не хотів цього зробити так, що ухилені соймом розпорядки в практиці мали дальше силу закону. Вправді Найвнщий Суд у своєму повному комплеті висказав вже давніше свою правну опінію, що ухилені розпорядки стратили силу закону ще 19. вересня 1927 р., але їх карні санкції мусіли суди приноровлювати, бо ухвали не оголошено у Вістнику Законів.

І теперішній сойм від самого початку провадив близько дволітню боротьбу, щоби змусити міністра справедливости до оголошення соймової ухвали з 19. вересня 1927 р., але надармо. Це сталося щойно з хвилею димісії мін. Цара. В соймі внесено новелю до закону про видавання Вістника Законів, яка перейшла в соймі і сенаті і недавно стала обовязуючим законом. В ній є постанови, що міністр справедливости мусить оголосити до трьох днів у Вістнику Законів ухвалу сойму, що ухиляє розпорядок президента. Треба було ждати близько півтретя року, щоби остаточно на основі згаданої вище новелі появилося дня 28. лютого 1930 р. розпорядження президента у Вістнику Законів з 28. лютого ц. р. (В. З. ч. 13, поз. 92), яким і формально погребано оба каганцеві розпорядки і привернено тим самим правну силу давнішим місцевим законам.

Тепер льогічною і конечною справою є, щоби окремим законом амнестувати всі провини, відпадаючі під карні санкції обох ухилених розпорядків, що їх поповнено по дні 19. вересня 1927 р. Це робить проект амнестійного закону, внесений Українським Соймовим Клюбом. На основі цього проекту амнестія обіймає спричинників, співвинних і учасників всіх провин, що є обняті карними санкціями обох цитованих розпорядків і що їх доконано в часі від 19. вересня 1927 р. до дня 28. лютого 1930 р. Карне поступування у цих справах не буде введене, а введене буде уморене, за винятком провин з приватного обвинувачення. Даруеться кари (на свободі і гривни) правосильно вже орзечені, а досі в цілости або в части невиконані. Приватному обвинителеві оставляється можність доходити дальше своїх прав на основі обовязуючих законів, але він мусить поставити в суді, що в даній хвилі веде його справу, письменний внесок на протязі 30 днів від хвилі, коли закон увійде в життя, що жадає дальшого ведення карно-судового поступування.

Амнестію приноровлює з уряду суд, що веде справу, зглядно суд, що видав правосильний вирок. Амнестований може не приняти амнестії, але в цьому випадку мусить він поставити в суді на протязі 30 днів від повідомлення про приноровлювання відносно нього амнестії письменний внесок, що зрікається амнестії і жадає дальшого ведення справи.

Це є найважніші постанови проекту амнестійного закону, що його вже віддано під розгляд соймової правничої комісії. Правдоподібно, що і деякі польські соймові клюби внесуть від себе окремі амнестійні проекти і їх будеться розглядати на комісії разом з нашим проектом. Тому, що ухилені розпорядки дошкулили всім, хто не був і не є з урядом, то є певність, що амнестійний закон буде ухвалений в соймі, а опісля можливо і в сенаті, зглядно, що знайдеться в соймі кваліфікована більшість на цей випадок, коли би сенат відкинув проект амнестійного закону.

Амнестія дасть певне надолуження всім тим, що потерпіли з приводу каганцевих розпорядків.

Українська Парл. Репрезентація през. Масарикові.

Вчора, 6. березня ц. р., голова Українського Клюбу пос. Дм. Левицький і вцемарш. пос. д-р В. Загайкевич передали на руки посла Чехословацької Републики у Варшаві мін. Гірси слідуючого листа до президента Масарика:

„Ваша Екселенціє, Високодостойний Пане Президенте,

Українська Парляментарна Репрезентація великих частин українських земель бувшої Австрії і бувшої Росії, які внаслідок програної Визвольної Війни опинилися в межах Польської Річипосполитої, звертається оцим до Вас, Високодостойний Пане Президенте, із глибоко відчутим привітом з нагоди вісімдесятих Роковин Вашого віку, складає Вам сердечні побажання щасливих і довгих літ, а Вашій Батьківщині бажає, щоби доля позволила їй ще довго користуватися Вашим світлим проводом на важкому шляху державної відбудови Чеської Нації.

Нехай нам — дарма, що не з нашої столиці, не із старого золотоверхого Києва, ані навіть із нашого Княжого Города Льва — буде при цій нагоді вільно піти за потребою наших сердець і висловити Вам, Високодостойний Пане Президенте, і Нації Вашій почування глибокої вдячности за ту дружню гостинність, яку Ви уділили тисячам наших земляків, емігрантів із притоптаних недолею українських земель, а зосібна за українські наукові й культурні установи, що удержуються й розвиваються на Вашій землі і під захистом Вашої Держави. Український нарід ніколи не забуде тієї дружньої руки, яку під Вашим, Високодостойний Пане Президенте, проводом Чеський нарід помічно простягнув до українського народу в епоху нашого важкого лихоліття.

Не забудуть грядучі покоління українського народу і того історичного факту, що в пору післявоєнних ліквідацій бувшої Австро-Угорської Монархії Ваша Держава була єдиною, яка за Вашим, Високодостойний Пане Президенте, почином законно й конституційно застерігла територіяльно-автономічні можливости Закарпатській галузі нашого народу. Ми глибоко переконані і твердо віримо, що вже близький той час, коли ці писані можливости виповняться живою дійсністю, — коли непередавнені постанови Пітсбурської угоди увійдуть у життя, — та коли щоденна адміністраційна практика на тих землях покладе тверді підвалини під нову, нічим не захмарену, сердечну дружбу обох братніх народів, Чеського й Українського.

Підносячи оце з нагоди Вашого Свята наші побажання і складаючи Вам наш поклін, Українська Парляментарна Репрезентація до польського Сойму і Сенату у Варшаві прохає Вас, Високодостойний Пане Президенте, приняти цю щиро відчуту заяву нашої глибокої пошани.

За Українську Парляментарну Репрезентацію:
Д-р Дмитро Левицький в. р., голова УПР.
Д-р Іван Блажкевич в. р., секретар УПР.

Перед виборами на Волині.

Бльок ББ.

Унеvažнення виборів до сойму в окрузі Луцьк—Рівне—Костопіль і до сенату в цілому волинському воєвідстві дуже неприємно вразило „бебістів“. Вони ще й досі не можуть очуняти від удару. В їхніх головах не міститься думка, що влада, яка так „блискуче“ перевела вибори, могла допустити до скасування їх.

Бебісти (і не тільки вони) виробили собі таке переконання, що влада на те й є владою, щоб робити те, що їй хочеться. В їх понятті й суд повинен судити так, як це потрібно для них. І раптом така несподіванка! Вибори так „блискуче“ переведені, а суд їх уневажнив. Чи може бути більше згіршення? Особливо бідно виглядають пп. Вислоцький та Даль. Змінилася постать, щез вигляд непереможности, та й голос присмирнів.

Щодо князя Радзівіла, то як грім ударила в бебістів вістка про те, що князь резигнує з мандату. Звичайно, ця вістка викликала серед бебістів не тільки розчарування, але й обурення.

Такі були поголоски, але нарешті настало деяке заспокоєння. По-перше, стало відомо, що вже де-неде викликали війтів, яким говорили більше менше таке: попередні вибори ви перевели „добре“, практику маєте добру, не допустіть-же до компромітації одинки і постарайтесь...

Це факт, який можуть підтвердити ті, кому це говорилося. А коли так, то чого-ж боятись кандидатам з „одинки“, а принаймні першому на листі? Дійсно, часописи принесли вістку, що князь Радзівіл не резигнує.

Одначе вигляд „найкращих“ українців з „одинки“ був до останнього часу, а навіть і тепер ще є дуже невеселий. Такий вигляд мають люди на похоронах, які нагадують їм, що й на них прийде черга. Власне з таким виглядом приїхали до Луцька на воєвідський баль (а може на що інше) пп. Богуславський, Сегейда й інші. А що, коли суд й далі піде як досі та уневажнить вибори, наприклад, у ковельській окрузі?

Так, без „належної“ допомоги пиши: пропало!

І тому не диво, що воєвідський баль 1. березня не міг ні розвеселити ні підбадьорити оцих нещасних послів і сенаторів — „кращих з нац-

кращих". Бо дядьки — наріл злопамятний. Ох, який злопамятний! На виборах все пригадають, а то ще й гірше скажуть.

Звичайно, якщо не буде належної підтримки. До цього можна лише додати, що на воєвідський баль приїздив і п. міністр Юзефський. Звичайно, яке це має відношення до виборів?

Бльок „сельроб-єдність".

Нарешті заворушився й табор „сельроб-єдности". Зарухався трохи з запізненням, але, очевидно, у цьому не його вина: значить, запізно прийшли „вказівки".

По селах рознеслися чутки, що „сельроб-єдність голосувати на листу ч. 8 (сельроб-правиця) не буде, бо сельроб-правиця зліквідована, а ті, що ще не зліквідувалися, заражені націоналістичним духом й жовто-блакитним знуванням.

Одначе „сельроб-єдність", хоч і не має своєї листи, на вибори своїх прихильників пожене й накаже їм голосувати на неіснуючу 10. Потрібно це з двох міркувань: по перше, щоб їхні прихильники не стрефнилися й не пішли голосувати на 18-ку, а по-друге, щоб підрахувати свої голоси й показати своїм хлібодавцям, що робили... дурно хліба не їли.

Весь удар має бути звернений проти... фашистівсько-буржуйсько-націоналістично-куркулівсько-капіталістичної і т. д. і т. д. 18-ки.

Але головним завданням має бути — перешколити національному таборові і то тим більше, що це завдання не зустріне перепон з боку ББ., який має, таке саме завдання.

Чи дійде до створення бльоку цих бльоків — невідомо. Можливо, що дійде лише до тихої співпраці.

Виборець.

Тугут про диктатуру.

Дня 4. березня у варшавській салі „Гигієнічного Товариства" б. посол Тугут виголосив реферат п. з. „Диктатори". На його думку, диктатура повстає на ґрунті здезорґанізованого суспільного життя, на ґрунті манії великости, еґотизму і жадоби слави. Там, де сили суспільства розпорошені, там родиться мала кліка, що висуває диктатора для своїх цілей. При диктатурі всі мають право лише слухати, при демократії влада належить всім і послух всім. Демократія це зорґанізована свобода, це вияв збірного ідеалу, диктатура так чи інакше стає знаряддям найбогатшої верстви. Демократія виховує горожан, свобідних творців життя держави, диктатура виховує автоматів і рабів. Демократія вчить жити збірним життям і вирішати всі справи спільно, диктатура це заперечення всякого права, закону й свобідного вияву життя мас. Так говорить Тугут.

Вісти з „Рідної Школи".

1) Бл. п. о. шамб. Степан Городецький, заслужений громадянин для Рогатинщини, що поверх трицять років був головою рогатинського кружка „Рідної Школи" записав для нашого Товариства 350 долярів, з того 50 дол. для гімназії в Рогатині на річевий бюджет. Готівку 300 дол. кружок позичив місцевій „Шкільній Помочі" на адаптацію її будинку. Замісць відсотків буде бурса, в тому будинку приміщена, удержувати безплатно одного питомця зі застереженням першенства для уроженців села Межигірці.

2) Завіщанням останньої волі призначив померший 1. лютого 1924 р. в Штернберґу Степан Ґонета, член УГА., свою реальність около 4 морґи поля в Боратичах коло Перемишля для Земельного Банку у Львові зі застреженням, що він має ціле майно передати на фонд „Рідної Школи". Звернемося до Земельного Банку з проханням відступити „Рідній Школі" право власности названого спадку.

3) Кружок у Косові закупив бібліотеку за ціну 4.000 зол. для прилюдного вжитку.

4) Одноразові допомоги в золотих признано кружкам „Рідної Школи": у Березові Нижньому 120 — на оплату коштів комсії для ствердження пригідности шкільного будинку; кружкові ім. Т. Шевченка у Львові (стрийське) 5.100 — з фонду будови і 500 зі загальних фондів — на докінчення шкільного будинку при вул. Супінського; у Задвірю 192 — на оплату вчителя; у Сяноці 305 — на удержання школи в Абрамовій, присілку Завадки Римані(в)ської; у Циганах 212 — на удержання школи; у Кракові 173 — на удержання захоронки; в Устю Епископському 191 — на удержання школи; в Хирові 154 — на докінчення будови Народнього Дому „Рідної Школи"; у Раві Руській 100 — на організаційні потреби. Крім цього призначено Кружкові в Циганах щомісячну допомогу по 70 зол. на оплату його вчительства.

5) Створений в 1926 р. при Головній Управі окремий „Фонд Будови" вже цілковито вичерпаний.

6) У зв'язку з публікованими оглядами грошевих вплывів на потреби „Рідної Школи" за місяці вересень—грудень 1929 р. подаємо до прилюдного відома, що місто Жовква переслало в листопаді 1929 р. 72 зол. 90 сот. Щоби на будуче не було віяких нарікань — звертаємося отсим до Кружків з рішучим домаганням надсилати звіти і касову готівку в часі означеному правильниками. — *Головна Управа „Рідної Школи"*.

Буря проти Тардіє.

З Парижа повідомляють, що на останнім засіданні французького парляменту дня 5. березня соціялісти різко виступили проти Тардіє і підчас його промови підняли такий шум і крик, що читання заяви уряду перервано. Соціялісти і комуністи викрикували: „Ми не хочемо Тардіє! Тардіє до димісії!" Тардіє стояв на трибуні і сумно усміхався.

У декларації уряду сказано, що метою теперішньої праці цього уряду є утворення хочби тимчасового кабінету, який дав би хоч завішення зброї в партійній боротьбі і вирішив наглі справи та усталив єдність і напрямну закордонної політики і ухвалив закон про соціяльне забезпечення, після чого цей кабінет сам уступив би добровільно.

Політична ситуація в Німеччині.

„Берлінер Таґеблят" повідомляє: Президент Гінденбурґ приняв дня 5. березня державного канцлера і мав з ним нараду про політичну ситуацію і про стан переговорів між поодинокими партіями. Міністр фінансів Мольденгавер мав нараду з міністром праці Вісселем про його проєкти вручені кабінетові. Кабінет міністрів на засіданні тогож дня виконав підготовчі праці у справі забезпечення безробітних й усталення бюджету на рік 1931, при чім малось на увазі, щоби видатки 1931 р. не були більші, як 1930 і щоби по змозі довести до зниження податків.

Бріян предсідником конференції для східних репарацій.

З Парижа пишуть, що предсідником конференції для східних репарацій буде вибраний Бріян. Плян нарад конференції виробляє дві комісії: юридична і фінансова. Ці дві комісії предкладають також свої проєкти в справі цих репарацій. Проєкт фінансової комісії вже готовий, натомісць проєкт юридичної комісії буде виготовлений аж після того, як чехословацький уряд подасть статистичні дані про свої вимоги в цій справі. Мадярський міністер закорд. справ предложив Бріянові меморіяли мадярського уряду.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

Д-Р ЛУКА ЛУЦІВ.

Белоусові переклади Шевченка.

Московська критика з насмішками приняла появу Шевченкових творів. В. Бєлінський звав творчу силу українського ґенія „сочинен'ями" в лапках, звичайнісіньким „малоросійським пкваренням" та благословив Миколу І. за те, що вислав Тараса в салдати. Щойно за царювання Олександра II. настала зміна поглядів на Шевченка в московських критиків. „Кобзар" стає модним у російській літературі; перші критики (Добролюбов, Ґріґорєв) захоплюються творами українського поета і вже 1860 р. виходить „Кобзар" в перекладі російських поетів (Ґербель, Крестовський, Берґ, Мей, Михайлов, Плещеєв, Курочкин) під редакцією Н. Ґербеля. „Кобзар" цей діждався пізніше кількох накладів. (1860, 1869, 1876.).

Після Ґербеля (1827—1883) багато причинився до поширення Шевченкової популярности серед москалів Іван Олександрович Белоусов (1863—1930), про якого смерть недавно повідомляли часописи. Белоусов — поет самоук був сином реміснйка і сам лишився до смерти кравцем по професії. Писати почав ще 1885 р.; 1887 р. видав у Києві збірку: „Изъ „Кобзаря" Т. Шевченка и украинскіе мотиви". В 1989 р. вийшов у його перекладах „Маленькій Кобзарь" Т. Шевченка (Библіотека Крошка, 64°, ст. 54). Рівночасно містить він переклади Шевченкових творів у ріжних періодичних виданнях.

В 1900 р. зредаґував московський прихильник Шевченкової музи велике видання: „Кобзарь" Т. Шевченка въ переводѣ русскихъ поэтовъ. Съ біографическимъ очеркомъ и портретомъ". Москва, 8°, 365+IV. В книзі цій перекладено 98 Шевченкових творів; найбільше переклав сам редактор Белоусов, бо аж 47 поезій, на решту зложилося 19 поетів-перекладачів[1]). Під редакцією Белоусова виходив цей перекладний „Кобзар" ще кілька разів, як це реєструє Микола Яшек в VIII. розділі своєї книги під числами 748, 751, 752, 756. (Т. Шевченко. Матеріяли до бібліографії. Харків, 1921.).

Як відомо, до революції деякі частини „Кобзаря" були на індексі російської цензури. З початком великої революції вийшов у Катеринославі збірник цих заборонених поезій (Т. Шевченко: Заборонені поезії, 1917.) і Белоусов поспішився оцей збірник у цілости видати в Москві в перекладах для російської публики. Ми бачили вже друге видання цієї книжки з 1922 року: Т. Шевченко: „Запретный Кобзарь. М. 1922. 16°, ст. 89. Изданіе „Земля и фабрика". Є тут переклади „Заповіту", „Сну", („У всякого своя доля"), „Царів", „Марії", і кількох дрібніших поезій.

При оцінці перекладів із Шевченка треба підкреслити що надзвичайна своєрідність Кобзаревої творчости ставить майже непоборні перешкоди для перекладчиків, як на це звернув увагу Іван Франко, чи не єдиний знавець перекладної штуки в теорії і в практиці. „Незвичайна простота, писав Франко, Шевченкового вислову, його мальовничість та натуральність ваблять перекладача, але заразом приводять його до розпуки, коли він хоче своїм перекладом передати не лише механічно значіння українських віршів, але хоч приблизно українську мельодійність, враління, яке робить оригінал. І найкраще на перекладах із „Кобзаря" справджується італійська приповідка, що перекладач-зрадник (traduttore — traditore).[2])

Белоусові не доставало поетичного хисту на те, щоби він міг зрозуміти повищу трудність, при перекладах Шевченка, яку підкреслював Франко. Його переклади стараються „механічно" передати значіння оригіналу. На оправдання Белоусова треба пригадати, що з усіх перекладів Шевченка на московську мову, а було їх досі приблизно около пів сотні! — майже нікому не вдалося дати конґеніяльні переклади, хоч між смільчаками були і справжні поети з божої ласки. П. Житецький і М. Костомарів різко протестували проти Ґербелевого перекладного „Кобзаря" а Куліш не дозволяв міняти „Шевченкову кобзу въ великорусскую балалайку"[3]). Неприхильно оцінював і Белоусові переклади М. Колеар у „Зорі" (1892, ст. 98—9).

Як зразок наведемо місце, де девять рядків Шевченкового коломийкового ритму:

Горнись лишень ти до мене,
Та витнемо з лиха,
Гарнесенько обіймемось,
Та любо, та тихо.
Пожартуєм, чмокнемося,
Тай поберемося,
Моя краля мальованая,
Бо я таки й досі
За тобою чимчикую.

переклалає Белоусов важким, монотонним віршом восьми складовим, не заховуючи ні ритму, ні римів оригіналу. Тай змістом цей „переклад" майже нічим не схожий із оригіналом.

Приходи до мене скорее, —
Позабудем горе злое,
Споцелуем обоймемся,
И сольемся оба-двое!
Будет радость, будет счастье,
Будет лад и мир меж нами...

У Белоусова треба цінити добру волю, охоту, працьовитість та любов до нашого великого поета і повищих прикмет не може перекреслити навіть те, що їм не товаришив хоч частинно поетичний талант. Правда, злий переклад більше шкодить аніж помагає перекладуваному поетові та московське громадянство привичаєне шукати в поетичних творах в першу чергу ідей.

[1]) Пор.: „Літ. Наук. Вістник", том XIV, ст. 5—10.

[2]) „Літ. Наук. Вістник", 1904, кн. 2. ст. 118—119; Те саме зазначив і француз Е. Енс. (Пор. „Листочки до вінка на могилу Шевченка". Львів 1890. ст. 16—19.

[3]) „Основа", 1862. III ст. 80.

По смерти Ф. Федорцева.

ЗАЯВИ СПІВЧУТТЯ.

До нашої Редакції наспіли з приводу смерти Ф. Федорцева письменні заяви співчуття від Редакцій „Нового Часу", „Свободи", „Народньої Справи", від спортового Т-ва „Україна" і від посла д-ра Ст. Барана. Устно зложили заяви співчуття численні львівські громадяни, яких тут вичисляти годі. — Земельний Банк Гіпотеч. зложив у нашій Редакції 50 зол. на „Т-во письменників і журналістів ім. Франка" замість вінця на могилу Покійного. — „Т-во письменників і журналістів" з приводу смерти свого заступника голови зложило 50 зол. на лікування недужої артистки українського театру.

ПОХОРОНИ.

Похорони Пок. Ф. Федорцева відбудуться нині (в суботу) в год. 3. попол. з передпохоронного дому при вул. Кохановского ч. 96. на Личаківський цвинтар. Пригадуючи це, просимо всіх знайомих, прихильників і товаришів Покійника взяти в них участь і тим причинитись до гідного звеличання світлої памяти передчасно помершого.

З уваги на те, що Покійний за життя все висловлювався проти прощальних надгробних панегіриків і характеристик, а також з уваги на те, що оцінка праці і заслуг Покійного найде місце на сторінках преси, доступної для всієї української громади, найблищі товариші Покійного й організатори похорону рішили згідно з Його волею, що найкращою формою віддання останньої послуги буде, коли над Його свіжою могилою не буде ніяких промов.

Прімо де Рівера занедужав.

Паризька преса повідомляє, що б. диктатор Еспанії, який перебуває в Парижі, занедужав. Лікар еспанського посольства заопікувався хорим екс-диктатором. Всі поголоски, що Прімо де Рівера виринув у Північній Еспанії і готовить переворот, є неправдиві.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Свіжа могила.

(Памяти тов. Ф. Федорцева.)

В нашу редакцію зайшов нежданий гість. Зайшов, розглянувся довкола і викликав одного з нас — на віки.

Тим гостем — смерть, тим одним з нас — Федь Федорців.

Чорний прапор на редакції, жалібні оповістки на мурах міста сповіщають усіх, що він уже ніколи в редакцію не верне. Ніколи не засяде за свій столик і не водитиме роботящим пером по папері. Що дня і що дня стільки літ орав він тим пером наш рідний переліг, без уговку, без відпочинку, без жалю для себе.

Дивлюся я на столик Федя, товариша нашого...

Лежить його перо, навіть ще ті самі папери остали, які своєю рукою поклав, невживане чорнило висохло в каламарі.. Столик, перо, папір, чорнило — станок його праці, але й знаряддя його муки. Вимотувало воно його нерви, висмоктувало кров, цвяхами вбивалося в його мозок. Що дня і що дня — стільки літ! Аж укінці таки доконало його і кинуло в холодний гріб.

Доля небуденної людини, яку спалює вічний вогонь творчости, яку знесилює вічний гін до сонішних висот.

Тому й упав він так зарано з поломаними крильми. (Не поломить їх той, хто не літає!) Життєва буря вдарила ним об скалу, розбила груди, розколола серце. Ті груди повні найкращих бажань для рідного загалу і те серце, повне великої любови для рідної землі.

Не стало Федя в редакції, не стало Федорцева на Україні. Відчує по ньому втрату ціла нація, бо направду великий син її умер. Великий умом, великий працею і великий трагізмом своїм. А трагізм той — за вузкі для нього рямці нашого життя.

Ми нині ховаємо в могилу Федя Федорцева... Товариша, громадянина, журналіста... Перед його передчасною могилою похилить голову кожний, хто поднвляє духа, хто цінить серце.

Його дух до віку буде між нами, бо не може не бути.

А його серце блисне з непорушних грудей як чистий брилянт, бо проміннювати буде з нього велика любов до свого народу.

Галактіон Чіпка.

Українсько-чеський вечір.

Свято Української Національної Жіночої Ради в Празі.

В днї 3. березня 1930 р. в Празі в готелі „Граф" Українська Національна Жіноча Рада й Український Жіночий Союз у ЧСР. святкували товариськими сходинами 10-річча істнування Укр. Нац. Жіночої Ради, а разом з тим 80-річча народження великого прихильника і покровителя української еміграції, президента ЧСР. Т. Г. Масарика. На сходини завітали найповажніші особи з представниць жіночого руху серед чесько-словацького громадянства, а саме: голова Чеської Нац. Жіночої Ради сенаторка Ф. Плямінкова, товариш голови тієї ж Ради д-р К. Червінкова, редак. журналу „Женска Рада" М. Грдлічкова, голова Чеської Секції Інтернаціональної Жіночої Ліги Мира і Свободи д-рова З. Курцова і діяльний член тієї ж Ліги М. Ілова. Сходини набули через те надзвичайно урочистого характеру.

Відчинила сходини голова Української Нац. Жіночої Ради професорка С. Русова, яка сердечно вітала присутніх членів і гостей і виголосила славу президентові Т. Г. Масарикові. Секретарка Ради професорова Е. Лоська прочитала реферат про погляд президента Масарика на жінку та жіноче питання, вказавши на те, що Масарик був завжди вчителем і проводирем у справі урівноправнення жінок в родині і в суспільному житті. Професорова Л. Садовська в свому рефераті схарактеризувала доброзичливе відношення Масарика до України та українського питання. Дальше знова взяла слово голова Ради п-і Русова, яка оповіла історію 10 років істнування Української Нац. Жін. Ради. В заключення програмової частини сходин були прочитані привітання Раді: голова Жіночого Союзу З. Мірна прочитала привітання від Українського Жін. Союзу в ЧСР., член Ради Э. Галаганова — від львівських жіночих організацій, від „Жіночої Долі" та окремих осіб.

Одначе на тому свято не закінчилося, бо присутні гості — чеські жінки побажали висловити свої почуття і погляди на українське питання. Це розвинулося в цікаву політичну дискусію, яка затягнулась до пізного часу і залишила в усіх присутніх дуже приємні спомини.

Е. Лоська.

СТЕПАН ЛЕВИНСЬКИЙ. 4)

Життя без неї.

— До речі: абстиненція продовжує наше життя. Черці доживають небуденного віку. А мій вуйко Олівє. Всі знаєте його бездоганне життя? Отже минуло йому 60 років, ані одного сивого волосочка і всі здорові зуби у паші...

— Доволі, доволі, — простогнав знову Арман.

Фелікс наляв тепер дві чарки коктелю, простягнув одну мені, а другу випив сам до половини.

— Божеська Анік! Божеська Анік! доводилось нам чути сто раз на день від Армана. Не хочу в нічому перечити. Нічого собі дівчина, правда. Але все те у великій мірі створили твої очі, Армане, твої нерви, твоє кохання. Найважніше, що все те істнувати може самостійно, силою одної тільки уяви. Твоя екзальтованість піднести може навіть прикмети Анік, їх ублагородити, освятити прагненням, видеалізувати думками. Приміром: твоя Анік має маленькі, чудові й усміхнені уста, але недалеко них обрав собі місце перчик. По мойому, він там непотрібний. По мойому його треба перенести куди інше.

Все тіло Армана тремтіло тепер нібн у конвульсіях. Він здобувся тільки на одно слабе: „Перестань..." Це в нічому не бентежило Фелікса.

— Зрештою — продовжав він — це не торкається тільки одної Анік. Колиб наприклад мадам Сорель не була напростувала собі носа... Або і славна паризька Міс... Признаюся, що люблю прижмурити очі і до її теперішних ніг приправляти в уяві постать Містенгет зперед 40 років.

Одночасно він справді прижмурив очі і спокійно смакував другу половину своєї чарки коктелю.

— Нарешті — почав він знову — вчорашні жінки, назвім їх так за вашим дозволом, щоби відрізнити їх від сьогоднішніх: жінок уяви — і він навмисне акцентував оба останні слова — це були наскрізь живі істоти. В їх жилах зовсім так само як у наших, кружляла кров, їх тіло палало життям, всіми обіцянками пестощів і кохання. Їх не можна було ані замкнути до сейфу у „Credit foncier" ані оправити у рямки як привабливу, але неживу полінезійку Гогена або Морійо. Всі розумієте, як це незручно і небезпечно. Світ має свої правила. Все чудово тут означене у часі і просторі; все може знайти своє місце в якійсь рубриці статистики. А в одній з її кольон написане виразно: „на світі живе біля 800 міліонів людей чоловічого роду".

Він усміхнувся таємничо завважививши наше здивування.

— Не розумієте? Жива жінка супроти такого великого числа мущин не може лишитись пасивною. На кожному кроці чигає на неї жадоба і спокуса. Чи можна обминути неминуче? Чи можна встерегти жінку і ще гарну жінку від 800 міліонів мущин? І твоя Анік, Армане, і твоя Анік...

Тимчасом Арман вишептав тільки: Омліваю... і простягнувся як довгий на отомані. Фелікс бризнув тільки йому у лице трохи води і продовжав безжалісно далі:

— Так, жінки не встеречи від спокуси. Чи памятаєш Марву, дівчину пана Сабате? Втікла від нього, коли він пішов на своїх 28 днів до війська. При всьому палкому коханню. Він глянув пильно на Армана, а потому на мене. — Життя має свої права, а жінки ліпше розуміють життя за нас.

Але все це не вичерпує ще проблеми жінки. Можливо, що Анік кохала Армана, може навіть вона не зрадилаб його. Але тепер часи зміняються; ми йдемо від індивідуальної власности до колективної. Цікаво, що ти сказав би Армане, якби одного гарного дня проголосили Анік власністю держави і кожний з берега, потім я і він — тут показав він пальцем на мене — міг би мати такі-же права до неї як ти? Або цей товстюшка Фріц: уяви собі його як бере Анік під руку і шепче солодко: „Сьогодні, будь ласка Анік, до мене, вмію робити добрі коктелі і маю мягкі, шовкові піджаки, а мою чергу визначив сьогодні „Нарком" до кохання. Ось папірець. Що було би тоді?

— Забери його — зойкнув знову зі своєї отомани Арман.

Я витягнув годинник. — Як думаєте, чи не час піти на обід? — порадив я.

— Ідіть самі, мені нікуди йти сьогодні, — виправдував себе білолиций Арман.

— Значить підемо у двійку, — сказав я до Фелікса.

— Випємо за твоє здоровля і за Анік, коли хочеш, але на твій рахунок, бо перед першим невесело в моїй кишені, — сказав він.

Арман хитнув тільки безпорадно головою.

— А не сумуй старий, — прощав його ще Фелікс, — подумай скільки прикрих несподіванок і розчарувань заощадила тобі Анік зникаючи таємничо.

Ми полуднували удвійку в ресторані „Лярю". Чорну Мадельон за баром заступив сам господар у власній особі. Він зрештою якось ніяково почував себе у новій ролі, вставав, то знову сідав і всміхався до кожного без причини.

Після обіду Фелікс розпрощався зо мною, а я пошкандибав ліниво у напрямі Люврy.

По дорозі здивував мене небуденний вигляд саду Тюлерій. Кількох хлопчиків бавилося мляво у військо, а на лавочці один старенький добродій простягав свою поморщену шию до сонця і нервово затискав у руці мотузок одного-однісінького на весь сад дитинного візочка. У візочку плакала тихенько дитина. Це безнадійне ридання дратувало мене як останній, настирливий голос з юрби, якого доводиться почути перед остаточною мовчанкою.

(Продовження буде.)

На парляментарній арені.

Новий скандал в адміністраційній комісії.

(ік) На останньому засіданні адм. комісії ухвалено, як відомо, недовіря її предсідникові пос. Полякевичові (ББ). На нинішньому засіданні посли з ББ. поставили знову кандидатуру пос. Полякевича на голову комісії, покликуючись на звичаєве право десигнования голови комісії соймовими клюбами на основі засади де обстат. При голосуванні пос. Путек отримав 14 голосів, пос. Полякевич 13, ендеки стрималися від голосування, одну картку віддано порожну. Після того вигинуло питання чи 14 голосів на голосуючих 28 є більшістю, чи ні. Марш. Дашинський рішив, що так. Після того пос. Соболевський (ББ) зголосив вотум недовіря для пос. Путека. Після ріжних перипетій засідання перервано до пополудня. Пополудні пос. Путек старався вести мериторичні наради комісії, однак бебеки унеможливили це повеню формальних внесків і питань. Вкінці пос. Соболевський (ББ) поставив внесок на доповнення денного порядку внеском про вотум недовіря для пос. Путека. З огляду на неприсутність представників жидів і німців цей внесок зискав більшість 15 голосів на 14. Після того пос. Путек зачинив засідання, заявивши, що завтра як перша точка нарад адм. комісії є голосування над вотум недовіря для голови комісії. Цей внесок недовіря мабуть перейде тому, що за ним голосувати будуть не лише ББ, ППС, але також хадеки і ендеки, які одним фронтом провадять обструкцію в адміністраційній комісії, щоби не допустити до ухвалення самоуправних законів для Сх. Галичини.

Негайна допомога для селянства.

(ік) Земельна комісія радила, під головуванням пос. О. Луцького, над пляном негайної допомоги для хліборобства. Дискусії не покінчено, одначе більшість послів заявляється вже нині за тим, що урядовий проект є невистарчаючий. Опісля принято закон про підвишку митних ставок на звіринні товщі. Цей закон має протиділати імпортові американської солонини і звіринних товщів.

Критика закордонної політики Польщі.

(ік) На сьогоднішньому засіданні закордонної комісії пос. Домбський (Стр. Хл.) песимістично висловлювався про міжнародне положення Польщі. Престіж Польщі на заході не росте, всупереч запевненням міністра. Наближення до Франції Німеччина вважає атутом проти Польщі. Німецько-польська ліквідаційна умова, яка петрифікує німецький стан посідання на Поморю, збільшає також щораз наростаючий вплив Німеччини на міжнародньому форум. Нинішні внутрішні відносини в Польщі протиділають якнайгірше всяким заходам закордонної політики.

Гостра перепалка в сенаті.

(ік) На пленарнім засіданні сенату підчас промови сен. Шафранека (Визв.) дійшло до гострої перепалки з премієром Бартлем. Сен. Шафранек критикував нинішну систему, доказуючи, що післятравневе правління не поправило положення села, але погіршило. Селяни знають кому мають завдячувати нинішну нужду. Зростає филя ненависти і глядіть панове з уряду, щоби вас не проковтнула. „Держава це не ваш доходовий фільварок". В цьому місці голова ради міністрів схоплюється і кричить до промовця: „Що це значить доходовий фільварок? До кого це відноситься? Я протестую проти цього". Сен. Шафранек: „Не до вас". Прем. Бартель вдаряє пястуком у пульпіт: „Ви казали про уряд. Протестую проти цього". З тими словами премієр Бартель і мін. Юзефський та мін. Полчинський демонстративно вийшли з салі.

Українці та білоруси покинули земельну комісію.

На засіданні соймової земельної комісії **підчас дискусії над новим проектом осадничих законів пос. Луцький** зажадав відложення дискусії аж доки не доповнять недомагань, що **виявилися підчас ген. дискусії. Внесення це відкинули.** Пос. Луцький зажадав 10-мінутової перерви, щоби нарадитися з президією Українського Клюбу в справі дальшої тактики. Внесення це відкинено. Тоді пос. Єремич (біл.) зложив заяву, що досі таких умовин праці не було ще в ніякій соймовій комісії, щоби члени комісії мусіли радити над проектом закону, якого тексту не знають і не мають. Тому українські та білоруські посли вважають дальшу співпрацю в комісії неможливою. Після тієї заяви **українські та білоруські посли й соціялісти кинули демонстраційно салю засідань.**

Підчас нарад не обійшлося без бурливої демонстрації.

Д-р Шахт уступив.

Дня 7. березня на засіданні виділу Центрального Банку Німеччини президент того банку д-р Шахт подався до димісії. Пополудні нотували на біржі спадок курсу варт. паперів від 6 до 8 пунктів.

Справа православної церкви в Польщі в англ. палаті громад.

На засіданні англійської палати громад дня 7. березня пос. Тиртел запитав державного секретаря закордонних справ, чи уряд одержав уже інформації від британського амбасадора про переслідування православної церкви в Польщі. Гендерсон відповів, що жде в тій справі звіту англійського амбасадора в Польщі.

Вотум недов'ря пос. Полякевичові.

(ік) На адміністраційній комісії сойму висловлено більшістю голосів вотум недов'ря її голові пос. Полякевичеві (ББ.). Пос. Полякевичеві закидають м. ін. стримування всякими способами ухвалення самоврядних законів та ведення засідань крайно тенденційного напрямку.

Гуцульське мистецтво.

Отворення виставки українських килимів і вишивок кооперативи „Гуцульське Мистецтво" у Львові.

В пятницю 7. ц. м. відбулося урочисте отворення виставки українських килимів і вишивок, що розмістилася в кількох салях львівського Промислового Музею. На отворенні явилися: епископ Н. Будка, представники музеїв і ріжних культурно-мистецьких установ, численні представники львівської преси та до 150 гостей з усіх округів львівського громадянства. Були теж делегати „Банку Рольного" (дир. Контни), делегати „Ліги Промислової Помочи", що влаштовує цю виставку, члени управи Промислового Музею і п. Куриленко, директор кооперативи „Гуцульське Мистецтво", що виставила доволі багатий вибір своїх килимів та вишивок.

Отворив виставку директор „Ліги Промислової Помочи" п. **Дворський,** що привитав присутніх і вказав на вагу виставки, підчеркнувши, що вироби „Гуцульського Мистецтва" є справді високо мистецькі, взоровані на народніх гуцульських мотивах, нерідко репродукції старовинних українських килимів, або композиції визначних мистців. На жаль, широкі круги, не розуміючи мистецької вартости таких килимів, вдоволяються густо-часто тандитними фабрикатами, замісць піддержувати у власному інтересі і в інтересі розвитку щиро-народніх виробів працю таких установ, як „Гуцульське Мистецтво".

З черги прочитав короткий реферат про українські килими ред. Мик. **Голубець.** У своїому рефераті зазначив він, що український килим, подібно як українська пісня й деревляна архітектура, це один з наймаркантніших виявів самобутньої творчости українського народу. Килим сягає своїми первопочинами доісторичного зарання людської культури, а в нас був він завсіди викладником нашого естетичного світогляду. Були ріжні фази розвитку українського килиму, що вязалися тісно з загальним розвитком нашого народу, в першу чергу очевидно з його добробутом. Були й часи повного занепаду цього роду народньої творчости, але тепер можна говорити про відродження українського килиму. При кінці референт подякував усім тим, що помогли влаштувати отсю з кожного погляду цінну виставку: дирекції „Банку Рільного", Лізі Промислової Помочи й управі Промислового Музею під проводом дир. Цесьлі, що пішла назустріч виставцям і відступила на експонати свої салі.

Опісля промовив ще коротко директор Пром. Музею п. **Цесьля,** що висказав свою радість з приводу довершення отсієї гарної виставки і закінчив свою промову побажанням „Щасть Боже!" для кооперативи „Гуцульське Мистецтво".

Після того всі присутні перейшли до виставових саль, де оглядали з правдивою насолодою прегарні зразки гуцульських килимів і вишивок, а також невеличкий вибір дрібних гуцульських виробів з дерева. Фахові пояснення давав дир. Дворський і дир. Куриленко, що приймав одночасно численні замовлення на килими й вишивки. При кінці зроблено дві фотографічні знимки. Всі учасники одержали ілюстрований катальог виставки (до вибору: в українській або в польській мові).

Фахову оцінку самої виставки подамо в найблизших днях, тут зазначимо тільки, що вона отворена до 16. ц. м. (вступ: 25 сот.) і її повинна оглянути безумовно кожна інтелігентна людина.

НОВИНКИ

З приводу похоронів бл. п. Редактора Федя Федорцева — Редакція й Адміністрація „Діла" будуть завтра зачинені від год. 2—5 попол.

— **Дешеві книжки** (від 25 до 60% знижки). Протягом місяця березня продають по знижених цінах великий вибір книжок **Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка і Канцелярія Т-ва „Просвіта"**, Львів, Ринок 10. Катальоги висилають на бажання безплатно. 1530

— **Фотограф Янушевич**, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960. 238 48—?

— **Виставка бл. п. мистця В. Крижанівського.** У неділю дня 16. березня (а не 9., як було подано) в год. 12 вполудне відбудеться святочне відкриття виставки праць бл. п. мистця В. Крижанівського. На отворенню виголосять промови дир. д-р І. Свенціцький, п. Мирон Луцький і ред. М. Голубець. Виставка охопить повністю творчість мистця на західньо-українських землях з 1920—1926 рр. Видано спеціяльний ілюстрований катальог Виставки з біографією мистця та плякат. Вступ 1 зол., для учнів 50 сот. Учням мистецьких шкіл по понеділках даремно. Групам може бути провідник, а вступ по умові з комітетом.

— **Попис елевів** вищих років В. Музичного Інституту ім. Лисенка відбудеться в понеділок 10. березня, в год. 7. веч. Програма при вступі.

— **З діяльности міської ради у Львові.** На останнім засіданні міської ради у Львові комісар уряду проф. Надольський, відповідаючи на інтерпеляцію в справі будівельних робіт, заявив: „Деякі суми, майже 4 міліони золотих у звичайнім бюджеті призначено на будівельні роботи в місті, на ремонти міських реальностей, на докінчення дорогових і каналових робіт та як позичку на будову домів для мешкань. На розбудову Львова партиципується 3,800.000 золотих, з чого 3 міліони дістане Львів з фонду відбудови і з фондів суспільних убезпечень, асигнованих міністерством праці. Справа будови дому ПКО тепер не актуальна, в першу чергу міська рада м. Львова задумує перебудувати школи ім. Рея та ім. Шашкевича і політехніку. По рефераті д-ра Бжеського ухвалено платникам комунальних податків деякі полекші, а це з огляду на сучасну тяжку економічну ситуацію. Залеглости комунальних податків у грудні 1929 виносили 3,657.849 золотих, кари за незаплачені податки сягали 505.200 зол. Міська рада ухвалила повідомити платників комунальних податків, що коли їх залеглости будуть вирівнані до 15. IV. 1930, то всякі кари і проценти від цих залеглостей будуть анульовані. Ухвалено також винаймити спілці „Польске Радіо" 5603 м² на площі „Східних Торгів" на літ 20 під будову радіостаниці. На засіданні розділено теж стипендії міської ради для учнів промислових шкіл та призначено 372.000 зол. на улаштування світляних ефектів у Великім Міськім Театрі.

— **Віче льокаторів і субльокаторів львівського воєвідства** відбудеться в неділю 9. березня в салі ремісничої палати на Стрілецькій площі із таким дневним порядком: Справа податків від льокалів, розбудова, правна охорона льокаторів і субльокаторів. Віче скликає Т-во Охорони Льокаторів. Резолюції ухвалені на цьому вічу будуть вручені відповідним чинникам.

— **Чому Барах застрілив шваґра і поранив брата?** Хаїм Барах, який на днях на вул. Казим-

мирівській в білий день застрілив швагра і поранив брата, зізнав у поліції, що родина використовувала його матеріяльно і морально, швагер і брат хотіли присвоїти собі його 2000 дол. Це довело Бараха до такого зденервування, що вкінці він порішив застрілити своїх противників. Тимчасом родина вбивника представляє справу зовсім інакше: Барах мав бути людиною легкодушною, гуляка першої води, львівські нічні льокалі вважали його сталим гостем і в цих льокалях він що ночі лишав великі суми грошей. Це неподобалось швагрові і братові і вони погрожували, що викинуть Бараха із фірми. Ці сталі непорозуміння, докори й погрози вложили вбивникові до руки револьвер і довели до трагічного епільоґу на вул. Казимирівській.

—На воєвідськім фризієрськім конкурсі у Львові для 2. березня перше відзначення здобув українець Теодор Кутковський. Коли візьмемо під увагу, що досі українців фризієрів у Львові майже не було, а помічників заледви кілька, то відзначення українця фризієра треба занотувати як позитивне явище в розвитку нашого промислу. Петро Кутковський є співробітником фірми Стоінського у Львові.

— Влом у церкві. У селі Чумилях, пов. Збараж, злодії закрались до церкви, розбили 2 скарбонки і забрали 300 золотих.

— Замість кредитів для селян, вони будують палати. Банк Краєвого Господарства розпочав будову величавої палати для потреб цього банку. Ця палата міститиметься в Єрусалимській Алеї у Варшаві, а коштуватиме 17,500.000 золотих. За саме виконання різьби над входом до банку заплачено різьбареві 100.000 зол., а конкурс на цю різьбу оплачено 57.500 зол., загалом ця різьба і прикраси палати коштуватимуть 250.000 золотих. Архітект за виконання проєкту палати, дістав 280.000 золотих, а його заступник 275.000 зол. Площа закуплена під будову палати коштувала 3,500.000 золотих. І такі палати будує Краєвий Господарчий Банк в тім часі, як цей самий банк через фінансову крізу здержав видавання всяких будівельних позичок, кредитів для селян та підмоги для установ самоурядування. Діється це в тім часі, як цей банк стягає навіть позички австрійського банку для відбудови господарства знищених війною. Селянин не має де позичити 100 зол. на найконечніші потреби, а Господарчий Банк будує люксусові палати.

— Самовбивство урядовця коломийської електрівні. На днях під поїзд на лінії Станиславів-Коломия кинувся урядовець коломийської електрівні Станислав Бобольський. Самовбивство поповнив зі страху перед карою за дефравдацію 2000 золотих.

— Ріжні вісти. В Празі поліція арештувала 18 визначних членів комуністичної партії, які станнуть перед судом за антидержавну агітацію. — Б. король Афганістану Аманула вертає з Анґори до Риму. — Дня 1. березня в Англії начислено 1,539.300 безробітних. — Японський корабель „Фукую-Мару" затонув біля острову Аморі, при чім затонуло 32 особи. Причиною катастрофи були великі сніговиці та буря, що кинула кораблем об скелі острову. — Дня 4. березня в Софії трьох болгарських студентів застрілило македонського редактора Василя Пундева.

— Застрілив жінку в суді підчас розправи. У Парижі жив собі музик Шевальє, який виступав також на концертах в столицях Англії, Німеччини й Австрії та Італії і придбав чи малу славу й немалий гріш. Все було б добре, коли б не жінка: Він залюбився від першого погляду в дівчині молодшій від нього 20 років і не надумуючись, до двох тижнів оженився. Але якто звичайно буває, з великої любови зродились зараз по шлюбі непорозуміння, незгода і скінчилось тим, що молода жінка залюбилась в багатого американця і вимагала від свого чоловіка розводу, щоби з любовником виїхати за океан і поквінчатись. Музик, який тоді був у Марокко, вернув до Парижа і почав благати жінку і навіть грозити їй, що це скінчиться самовбивством, але це не помогло і справа опинилась у суді. Підчас розводової розправи, жінка почала говорити про якісь фізичні дефекти музиканта, щоби тим чином дістати розвід, а в тій хвилі музикант вихопив револьвер, стрілив у саме серце жінки і вбив її на місці. На днях він станув вдруге перед судом, тим разом за вбивство жінки. Судові лікарі ствердили, що обвинувачений не має ніяких фізичних дефектів і що жінка видумала їх, щоби виманити розвід, а тому, що Шевальє вбив жінку в приступі афекту, з любови й заздрости та гніву, тому засуджено його тільки на 5 років вязниці.

— Фламандці дістали університет. Бельгійський парлямент ухвалив закон про утворення фламандського університету в Ґандаві. Закон принято 125 голосами проти 25 голосів.

— Жінка Кемаля Паші втікла літаком. Кемаль Паша не є прихильником многоженства і тому, коли перестав любити першу жінку й забажав оженитись з другою, а саме з сестрою Аманули, то почав старатись про розвід. Але що на розвід треба довго чекати, Кемаль Паша запросив до себе Аманулу і його сестру, щоби бодай якийсь час пережити біля своєї нареченої та пізнати її ближче. Ображена перша жінка Кемаля Паші не схотіла жити під одним дахом зі своєю суперницею, і одного дня сіла собі до літака і втікла з Анґори до Константинополя, потім кораблем до Льондону. Кемаль Паша, який і так старався про розвід, дивився вслід за відлітаючим літаком, що відвозив його першу жінку, гладив руку другої жінки й усміхаючись говорив: „Бачиш? А я не думав, що вона така рішуча й енергічна та відважна! Вона мені тепер більше подобається як колись".

— Вияснення. Зі співацьких кругів просять нас зазначити, що фільму: „Волга, Волга..." в кіні „Марусенька" і „Коперник" у Львові, про яку ми згадали в передвчорашньому числі у статті п. з. „Немаловажна справа", ілюстрували співом люди, згуртовані біля православної церкви у Львові — переважно еміґранти — під управою власного диригента. В цій імпрезі не брав участи ніхто з тутешніх співаків-українців ані знаних диригентів.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 7. березня ц. р.: за масло експортове солене й несолене пріма по 5·30 зол. за кільограм; за літру молока 0·35 зол. за літру сметани 1·80 зол.; яйця копа 5·20 зол.

З театру.

ВЕЛИКИЙ МІСЬКИЙ ТЕАТР: „*ЖАЙВОРОНОК*", оперетка в 3 актах ЛЕҐАРА.

Прегарна, незвичайно мельодійна оперетка майстра Леґара, що її львівський театр не виставляв уже кілька літ, дістала цим разом як чолових виконавців дві українки: п-ну Стефу Стадниківну і п-ю Я. Кульчицьку. Коли ж іще згадати, що головну ролю (молодого маляра) грав і співав Вавжкович, а в ролі дідуся виступив любимець публики Татшанський, то зрозуміємо, якою атракцією для львівської публики, що пропадає за легкою музикою і веселою опереткою, була ця вистава. Не диво, що саля театру була виповнена по береги.

Виступ обох наших землячок у „Жайворонку" увінчався великим успіхом. П-а Стадниківна підбила собі публику не тільки доброю грою (в кількох місцях дещо може переяскравленою), і своїм милим голосом, але також прегарним зверхнім виглядом. Була справді тим ніжним, солодким „жайворонком", ролю якого креувала. А п-і Кульчицька імпонувала всім передовсім своїм сильним, гарним і знаменито вишколеним голосом, а попри те також зрілою, добре продуманою грою й гідною поставою. Справді: роля співачки, яку вона відтворила, не могла найти кращого виконання!

Було б несправедливо не згадати, що велику пайку в успіху того вечора мають також оба головні виконавці-мущини: Татшанський і Вавжкович. Перший (у досконалій масці) бавив публику своїми знаменитими сільськими дотепами-приповідками, а другий — це уроджений оперетковий артист, що має гарний, свіжий голос, поставу, рух і т. д. Для п-в Стадниківної він, можна сказати, вимріяний партнер. Для повноти треба назвати й виконавців поменших роль: Куліговського, Бжеську і Шмідта.

Щож більше сказати? Сентиментальна оперетка, мельодії якої співає цілий Відень і Будапешт, та ще з такими виконавцями, як вичислені вгорі, мусіла загально подобатися. Не диво, що було багато оплесків, повторювань, а після II. акту майже всі виконавці дістали великі коші квітів. До успіху вечора причинився теж балет під управою Фалішевського й оркестра під батутою Серединського.

І. Н.

З судової салі.

Другий день розправи проти майора Рильського.

Другого дня розправи проти майора Рильського, обвинуваченого в убивстві своєї жінки, переслухано кількох дальших свідків. Свідок Ясінський, власник дібр у Золочівщині, перший чоловік убитої жінки Рильського, подав характеристику покійної: Замордована Рильська була людиною дуже добре вихованою, енергійна, зі сильною волею і характером, при тім скромною й ощадною. Але обставини почали ломати її оптимізм, захитали рівновагу, зробили з неї особу нервову і перечулену. Свідок признає, що жінка покинула його сама і взяла добровільне розвід, коли тільки переконалась, що чоловік зраджує її і коли побачила в лісі на стрічі з любовницею. Після цього вона вийшла замуж вдруге за майора Рильського і тішилася, що буде „панею майоровою", але скоро почала нарікати на майора і була і з другого подружа невдоволена. Свідок Ясінський не вірить, щоби Рильська закінчила життя самовбивством та уважає, що такий вчинок в неї був психольоґічно неможливий, бо вона була дуже релігійна, сильна духом, а зброї не любила навіть брати до рук і забороняла навіть служницям торкатись рушниць і револьверів свого чоловіка.

Свідок Левчинський, банковий урядовець зі Львова, тіточний брат покійної Рильської, зізнає, що Рильська скаржилась кілька разів на свого чоловіка, що він бє її, тратить маєток і робить довги. Представляла майора як людину брутальну і деспотичну. Покійна знала, що майор зраджує її так само, як перший чоловік і це пригноблювало її так, що вона погрожувала самовбивством.

Третій свідок поліційний функціонар Гриднюк, який провадив перше слідство на місці трагічного випадку, зізнає, що зараз після випадку служба Рильського твердила, що майорова Рильська цілий день перед смертю була зденервована, сердилась на всіх, сумувала, а коли майор по обіді пішов спати, вона вийшла до парку начеб то на прохід і в парку найшли її потім із простріленою головою. Зразу говорили всі тільки про самовбивство, а аж за кілька днів поширились поголоски, що Рильську вбив її чоловік.

Про можливість самовбивства вказує також зізнання першого чоловіка покійної, Ясінського, який підкреслює той факт, що Рильська згинула трагічною смертю під тим деревом у парку, де він колись визнав їй свою любов і як наречену перший раз поцілував, і можливо, що Рильська вибрала це місце для самовбивства свідомо.

Зі спортового життя.

Біг навпростець Сокола-Батька.

Тренінговий біг навпростець уладжує спортова секція Сокола-Батька в неділю 9. III. ц. р., в год. 10. рано, на площі С.-Б. Траса 1500 м. Перед бігом 10-мінутова руханка.

Змагання в пінґ-понґу: УССК. — Сокіл IV.

Товариські змагання в пінґ-понґу згаданих дружин відбудуться в неділю 9. березня 1930 р. в год. 9.30 передпол. в домівці Сокола IV. при вул. Крупярській ч. 15. Тому, що є це перші прилюдні змагання українських дружин в пінґпонґу, слід сподіватися, що українські спортовці зацікавляться цими змаганнями, тимбільше, що як УССК, так і Сокіл виставляють найкращу дружину (по сімох змагунів), а вступ на салю за добровільними датками.

Спортова секція Сокола IV.

Дня 6. березня ц. р. відбулися організаційні сходини спортової секції Сокола IV., на яких рішено вступити до ЛЗОПН, поширити легку атлетику і спортові гри як для мущин, так і жінок. Зголошення нових членів до спорт. секції Сокола IV. приймає дижурний старшина в домівці Т-ва щоденно від год. 7—9 вечором.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 8. березня, год. 3·30 попол. „Стаз летуном" премієра, для шкільної молоді, ціни знижені.

Субота, 8 березня, год. 7·30 вечором „Жайворонок", ціни знижені.

Неділя, 9. березня, год. 3·30 пополудні „Стась летуном".

Неділя, 9. березня, год. 7·30 вечором „Шегерезада" і „Постій кінноти".

Малий Міський Театр:

Субота, 8. березня, год. 7·30 вечором, „Свято кіс".

Неділя, 9. березня, година 7·30 веч. „Свято кіс".

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота 8. і неділя 9 березня „Тут найдеш мужа". — Дві вистави: год. 7·30 і 9·30 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Крилата фльота" (з Рамон Новаром).
КАСІНО: Манолеску (Мозжухин).
КОЛЬОСЕИ: Пат і Патехон, хлопці до всього
ЛЕВ: Голосово-звукова фільма Галька (Монюшка).
МИРУСЕНЬКА: Пісня про отамана: Волга, Волга.
ОАЗА: Екзотична любка (Клара Бов).
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Мельодія сердець" (Віллі Фріч, Діта Парльо, циганські пісні Янчі Бальога).
ПАН: Дзвонар із Нотр Дам.
ПАСАЖ: Останні Тарзанові пригоди Томонтів тиждень, ам. комедія.
ПРОМІНЬ: Батьку!
СТИЛЬВЕ: Вуличний метелик (Анна Мей Вонг).
ФАТА-МОРГАНА: Спортовець із любови (Бастер Кітон). Любов у природі.
ХИМЕРА: Інтригант (Яннінгс).
УТІХА: Дике кохання (Дольорес дель Ріо).

Програма радіо.

Субота 8. III. 1930.

ЛЬВІВ 17·45 Авдиція для дітей п. з. „Івась Знайдюх" (з Вильна); 18·45 Всячина, комунікати, концерт грамофонових плит (танкова музика); 19·25 Огляд закордонної політики мин. тижня; 19·58 Сигнал часу; 20·15 Фейлєтон із Варшави; 20·30 Вечірній концерт; 22·00 Фейлєтон і комунікати з Варшави.

Неділя, 9. III. 1930.

Варшава (1411,7) 10·15 Богослуження з Вильна. **Краків** (312,8) 12·10 Музичний поранок. **Ляйпціг** (259) 9·00 Релігійна музика. **Льондон** (356,3) 22·05 Концерт військової орхестри. **Берлін** (418) 17·00 Еспанська година. **Стокгольм** (436) 13·30 Симфонічний концерт. **Прага** (487) 19·00 Популярна музика. **Брюссель** (509) 16·00 Концерт бельгійських композиторів. **Мюнхен** (533) 17·20 Олена Ватен співає при гітарі. **Будапешт** (550) 16·15 Музичний поранок. **Ленінград** (1000) 19·00 Концерт. **Харків** (1304) 20·00 Літературний вечір.

Понеділок 10. III. 1930.

Варшава (1411,7) 16·15 Програма для дітей. **Ляйпціг** (259) 16·30 Концерт радіорхестри. **Льондон** (356,3) 20·45 Військова орхестра. **Берлін** (418) 16·30 Концерт солістів. **Стокгольм** (436) 19·30 Шведська музика, концерт. **Брюссель** (509) 18·00 Радіотріо. **Відень** (516,3) 17·10 Концерт для дітей. **Будапешт** (550) Концерт Музичної Академії. **Москва** (825) 15·30 Концерт. **Ленінград** (1000) 19·00 Опера. **Харків** (1304) 16·00 Концерт. **Париж** (1725) 16·45 Орхестра Льокателя.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під управою Ів. Когутяка. 1518 9—?

Долина:
Субота 8/III — Пейсахова ніч.
Неділя 9/III — Маруся Богуславка.

Львівська Філія Т-ва охорони дітей складає щиру подяку ВП. Юрі Шкрумелякові, авторові віршів „Юрза Мурза", за відступлення на цілі Т-ва половини гонорару за друге видання згаданих віршів, у квоті зол. 50·—. 1590 1 х

Новий Український Театр під упр. П. Карабіневича. 1575 2—?

Турка:
8/III — Король життя.
9/III — Шукаю мужа (премера).

Старий Самбір:
10/III — Базар.
11/III — Вір Ізраїлю (премера).

Заходом „Католицької Акції" у Львові, відбудуться **Духовні вправи** (Реколекції) для Студентів Висших Шкіл в Церкві Св. Духа Духовної Семинарії при вул. Коперника ч. 36, в днях від 16 22 березня н. р. — Призвання помочі Св. Духа і перша наука в неділю дня 16. березня в 18-ій год. 1586 1—2

Загальні Збори Т-ва „Сила" відбудуться дня 23 березня ц. р. у власній домівці при вул. Корнияктів ч. 1. в 3-ій згл. 4-ій год попол., зі звичайним денним порядком — **Виділ.** 1585

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

БIЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5 Купую бриллянти, золото срібло, плачу найвищі ціни 1002 46

КОСІВ: Хто хоче мати гарне, дешеве й вигідне мешкання на літнисько, нехай викінчить своїм коштом в дуже гарній, до полудня положеній, вілі одну або більше кімнат за відмешкання. Ближчих інформацій уділяє Союз Українок в Косові. 1569 3-3

БIЖУТЕРІЮ, СРІБЛО, ГОДИННИКИ поручає дешево Домбровскі-Розважевскі Львів (Готель Жоржа) вул Академічна ч. 2. Догідні услівя. 1195 9—?

СІЧИНСЬКИЙ-ЛЮДКЕВИЧ 200 патріотичних і народних пісень ч. I. фортепян, ч. II. текст. Знижена ціна. За попереднім надісланням належности зол. 10·—, за почтовою посліплатою зол. 11·— доставляє книгарня Мар'яна Гасклера — Станиславів. 1520 6—6

ДО ВСЕЧ. ОО. ПАРОХІВ, які уладжують у своїх парохіях місії, звертаються два інваліди У. Г. А., які займаються продажю девоцьоналів, з просьбою, повідомити їх про речинець місії хоч один тиждень наперед та в цей спосіб помогти своїм людям заробити на прожиток. — Ласкаві повідомлення слати: Л. Яків, **Запитів**, почта Підлиски вал.

ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ - II. Український Танок, скрипка з фортепяном — 2·50; Плуг (Тичина) однородний хор — 0·60; Червона Калина (марш), скрипка, чельо (ad libitum фортепян — 1·50; Наука гармонії — [illegible] 1566 [illegible]—3

АБСО[illegible] гімназ. [illegible] шукає місце домашнього інструктора на догідних умовах. — Зголошення до Адм. Діла під „Інструктор". 1572 2—3

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д. КЛЕЦЕЛЬ, ЛЬВОВСКІХ ДЗЄЦІ 10. Пльомбування зубів для студіюючої молоді й урядовців по амбулаторійних цінах. Догідні сплати. 1579 1—3

ПРИЙМУ панночку на мешкання з харчем або без. — Моджеєвської 3, Покорска. 1580 1—1

ПАНСІОН в Гребенові, 22 убікацій, винайму, Голубовська, Львів, вул. Блахарська ч. 11 від 5—7 поп. 1583 1-1

ДО ЗАМІНИ парохія Яблонів, п. Сухостав к. Копичинець — найрадше за підгірську. 1584 1—2

ПАННА лагідної вдачі, вміє шити, вишивати і інші ручні роботи, шукає місця до дітей, може занятися хорою особою або господаркою. — Зголошення до Адм. „Діла" під „Спокійна" 1588 1-1

УНЕВАЖНЮЮ згублену військову книжку, видану через ПКУ, Городок Ягайлонський на назвище Станислав Щирба, Яворів. 1587 1—3

УМЕБЛЬОВАНИЙ покій — вхід з передпокою, телефон, лазничка, від 15. березня, вул. св. Тереси ч. 2. б III.
1591 1—1

МЕШКАННЯ — три сонячні покої і кухня до винайму від квітня. — Оглядати год. 3—5. вул. Чиста ч. 6, бічна Кадецької. 1589 1-1

2.800 ЗЛ. НОВІ ЗАГРАНИЧНІ ПЯНІНА, чорні, найновішої конструкції, на догідні сплати поручає виключне заступництво „Moniuszko", вул. Зіморовича, ч. 10.

ПОШУКУЄМО панни, яка вміло пише на машині по українськи й польськи. — Згол. Висилковий Дім вул Рутовського ч. 23. 1570 1—1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО

бувш. лікар заграничних клінік, спеціяліст скірних, венеричних і сексуальних недуг **та лікарської косметики**
ординує від 8 10½, 14—18.
в неділі і свята від 10—11.
Гірське сонце. Вапофор. Діатермія. Кріотерапія. Сепаратові почекальні.
ЛЬВІВ, вул. Потоцького ч. 11. I. п.
826 Телефон 65 87.

Спеціяліст недуг легенів, серця і жолудка
Д-р Фелікс Ган
Львів, Листопада 30.
1206 Пересвітлення Рентґеном.

Спеціяліст венеричних шкірних недуг і косметики
Др. І. Мунд д. сек. шп. від. і львів. орд. від 8—10 і 2—6, в неділі від 9—1 **Львів, Ясинка 1**, ріг Пілсудського (Панської) Телеф. 18-01. —
595 **Лічення жилляків.** 24—?

Довголітній **секундар заг. шпиталя** і бувш лікар віденських клінік
Д-р М. Мондшайн
СТАНИСЛАВІВ, Голуховського 30.
Спеціяліст у лічені шкірних і застарілих венеричних недуг. Лікарська косметика, полова неміч, рад. лічення жилляків.

ДО ВЕСНЯНИХ ЗАСІВІВ
є
ТОМАСИНА
тисячекратно випробована.
ТОМАСИНА діає довготревало, а тимсамим є дешева.
ТОМАСИНА діає негайно, тому що розпускається у підшкірній воді
ТОМАСИНА дає гарні врожаї збіжжа й окопових ростин, перепиняє вилягання.
ТОМАСИНА відквашує ріллю, містить крім фосфорового квасу, 50% діаючого вапна.
Замовлення Томасини на час конечні.
Осип КАРРАХ,
ЛЬВІВ, вул. Костюшка, ч. 18.
Цінники й проспекти даром й оплатно.

Дентист.-техн. заведення
Франц Росик
1519 **ЛЬВІВ, вул. СТАШІЦА, ч. 8/I.** 1-5

Надійшов віступ осени й зими
КАТАР
носа, гортанки й хрипка
тому поручається
PINOMETHYL
зареєстр. в Міністр. Внутр. Спр. п. ч. 1198 і в держ. патентовім Уряді
1330 п ч 16[illegible]6. 7—12
PINOMETHYL вживається при острім катарі носа, гортанки й хрипці усуває нежиті і є середником дезинфекції віддихових доріг.
До набуття в усіх аптиках. Ціна 1·75
Генеральне Предст. „OZON" Львів.

ЖУРНАЛИ
ВЗОРИ
КРОЇ
МАНЕКІНИ
Р. ЛЯНДАВ
ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 3.
1581 1—3

Перестoрога.

По Львові вештається осібняк, який, підшиваючися під редакцію неістнуючого „Укр. купця" часто під фірму С. У. К-в, вимантює від пром. і торг. фірм оголошення, та побирає гроші на конто цих оголошень. І так побрав нелеґально гроші за оголошення в купецькій „Одноднівці" від п. Завадки, вул Городецька ч. 101. Осібняка цього треба гнати з хати, або придержати і віддати в руки поліції.

Взиваю його, щоби вимамені від п. Завадки гроші віддав до 3 днів на „Рідну Школу", в противному випадку оголошу його назвище. 1592 1—1

Американська система!

ФАБРИКА МЕБЛІВ „ФАМЕТА"
Львів, вул Красіцьких ч. 18. а.
Продає кожному без ручителя на умовах платности дотепер небувалих, спальні, їдальні, кухонні і бюрові урядження
Від 10 зол. **Від 10 зол.**
Поодинокі штуки меблі, вистелювані меблі, фотелі до спання, лежанки, матераци, шафи й інше.
1011 15-20

Ширіть наш часопис!

Надзірна Рада Центрального Кооперативного Банку

Краєвий Союз Кредитовий

з відповідальністю уділами у Львові
скликує на основі §§. 45. і 47. статуту

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Центрального Кооперативного Банку на день 25. березня 1929 р. в годині 4-тій по полудні в домівці „Центробанку" у Львові, Ринок ч. 10. з отсим порядком нарад (§. 52. статуту):

1. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2. Звіт з діяльности за діловий рік 1929. з замкненням рахунків, білянсом і рахунком зисків і страт за 1929 р.
3. Звіт Контрольний з провірки білянсу й рахунку зисків і страт за 1929 р.
4. Внесення Надзірної Ради на розділ чистого зиску (§§. 23. і 45. статуту).
5. Вибір 4-ох членів Надзірної Ради на місце уступаючих і вибір шістьох заступників членів Надзірної Ради.
6. Вибір трьох членів Контрольної Комісії (§. 52 i/ статуту).

Право участи в Загальних Зборах мають всі члени „Центробанку", що доповнили свої зобовязання відносно вплати уділів по думці постанов статуту (§§. 16 і 60). — Кождий член має лише оден голос, незалежно від скількости посіданих ним уділів. За леґітимацію служить уділова книжочка (§ 50. статуту). В Загальних Зборах беруть участь члени особисто. Правні особи заступають їх повновласники. Повновласником кооперативи й іншої правної особи може бути лише член Дирекції або Надзірної Ради, дотичної кооперативи, зглядно член Управи дотичної правної особи, або в обох случаях фізична особа, яка є вписана в реєстр членів Центробанку (§ 51. статуту).

Річний звіт і замкнення рахунків виложені в льокалі „Центробанку" (Ринок ч. 10. I. поверх) до перегляду членів.

Львів, дня 6. березня 1930 р.

За Надзірну Раду Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" з відповідальними уділами у Львові

Д-р Михайло Волошин вр. — предсідник.
Денис Коренець вр. — секретар.
1582

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.